

Educația poporului în alte țări

— A d a u s —

Educația populară în Cehoslovacia

Prin educație populară se înțelege activitatea și mijloacele întrebuințate pentru răspândirea culturii generale și a cunoștințelor tehnice în masele largi ale populației, făcând abstracție de întregul sistem al școlilor primare, secundare și profesionale. În Republica Cehoslovacă, această activitate este împlinită pe de o parte de organele administrației publice, pe de altă parte de asociații particulare.

Sub regimul asupra habsburgice, a apărut și s'a dezvoltat în regiunile locuite de Cehi o rețea imensă de instituții culturale, societăți, organizații — care în decursul câtorva decenii au ajuns să formeze baza vieții Cehoslovacilor de pretutindeni și care prin muzică, teatru, presă și sport urmăreau același țel — deșteptarea și oțelirea tuturor straturilor poporului cehoslovac în lupta pentru libertate. Până în cea mai depărtată comună a pătruns lozinca: „Prin cultură la libertate“.

După cucerirea independenței, opera culturală a căpătat un nou țel: asigurarea ordinii democratice în Statul liber, căci fără cultură nu este democrație, nici libertate. Tânăra republică cehoslovacă a creat încă în prima epocă a existenței sale două legi care au devenit pilonii de susținere ai marelui organizații actuale de educație populară. Acestea sunt: a) legea dela 7 Februarie 1919 privitoare la *organizarea cursurilor de educație cetățenească* și b) legea dela 22 Iulie 1919 privitoare la *bibliotecile publice comunale*. Mulțumită acestor legi, cam 100.000 muncitori intelectuali lucrează astăzi în mod voluntar și pe cale sistematică pentru răspândirea culturii în republica democrată. În timp de nouă ani (1920—1928) s'a investit în această operă peste 45 milioane kc. de către Stat și peste 95 milioane de către comune și alte corporații. Din acești bani s'au înființat 15.900 biblioteci cu aproape 6 milioane cărți, s'au ținut cam 600.000 conferințe, cursuri și alte manifestări culturale. Întregii populații fără deosebire de naționalitate, i se dă posibilitatea să ia parte la viața culturală. După legile amintite, se înființează în fiecare comună o *comisie locală culturală* și un *consiliu de bibliotecă*, se asigură bibliotecii publice mijloacele materiale, în fiecare județ se înființează o *reprezentanță culturală*, așa că fiecare naționalitate își poate împlini nevoile culturale.

În anul 1920 s'a votat *legea cărților comemorative* prin care fiecare comună este obligată să țină o cronică prin care se păstrează posterității numele acelora cari s'au închinat muncii pentru cultura publică.

Organizația de instrucție populară în Cehoslovacia are mai multe componente: organele de inițiativă, de administrație, normalizare, organe executive, de control, de propagandă și auxiliare. În fruntea acestei organizații se află: *secția culturii populare* a Ministerului Școlilor și Culturii Publice împreună cu *secția culturală* a Departamentului Școlilor dela Bratislava și Raportorul cultural dela Oficiul Regional din Užhorod (Rusia Subcarpatică), apoi doi ins-

pectorii pentru bibliotecile germane și opt membri corespondenți culturali pe lângă reprezentanțele culturale regionale.

Activitatea acestor organe oficiale urmărește ca legile pentru educația populară să fie aplicate și ca instituțiile create în acest scop să-și poată împlini misiunea cu succes. Organele numite au deci grijă ca să se înființeze peste tot comisii culturale județene, ca acestea să capete mijloacele financiare necesare și diversele rechizite — mașini de scris și multiplicat, biblioteci, aparate de proiecție, aparate de radio, etc., apoi ca membrii acestor organizații să fie pregătiți pentru misiunea lor. S'au publicat peste o sută de regulamente privitoare la organizarea diferitelor cursuri și școli populare. Cele mai importante cursuri înființate de organizația de instrucție populară sunt cursurile de administrație, economie politică, cronică, pentru lipsiți de lucru, pentru analfabeți în Rusia Subcarpatică; cursuri de limba maternă în Slovacia, cursuri pentru femei, bibliotecari și pentru cei cari vor să lucreze în direcția urmărită de educația populară. Un aport însemnat în opera de propagandă și informație îl aduc congresele organizate. Se editează reviste de specialitate: „*Ceska osveta* (Cultura cehă), „*Naš lud*“ (Poporul nostru), „*Zorja*“ (Zorie), „*Volksbildungsarbeit*“ și alte ziare informative locale, manuale pentru învățători, bibliotecari, cronicari, se tipăresc broșuri de specialitate și cultură generală. (De ex.: Biblioteca cetățenească: 87 volume, Cartea pentru toți, anul al 7-lea, apar 5 volume anual).

În fiecare an se țin la toate institutele de învățători, conferințe având de subiect instrucția populară și bibliofilia pentruca viitorii institutori să fie orientați asupra legilor respective și câștigați pentru ideea culturii populare. Se întretine o școală de Stat pentru bibliotecari cu secție cehă și germană și se sprijină cu mijloace financiare școlile populare și activitatea culturală a diverselor organizații.

Bugetul Ministerului Școlilor și Culturii Publice pe anul 1930 cuprinde următoarele sume pentru instrucția populară:

Cheltueli personale, diurnele funcționarilor	353.000 kc.
Oficiul Central de filme și diapozitive	136.000 „
Școlile de bibliotecari ale Statului	34.100 „
Cursuri pentru bibliotecari	40.000 „
Cursuri pentru învățători populari	30.000 „
Cursuri pentru semi-analfabeți (Rusia Subcarp.)	330.000 „
Cursuri de limbi	25.000 „
Organizația de cultură populară și cursuri pentru învățătorii săi	2.751.000 „
Publicații populare	250.000 „
Biblioteci populare publice	1.450.000 „
Cinematografie	50.000 „
Total	5.450.000 „

Un important organ auxiliar este *Institutul de Stat pentru filme și diapozitive*. A fost înființat în anul 1920 pentru a procura conferințe populare cu proiecții și a le împrumuta în condiții avantajoase organizațiilor culturale. La finele anului 1928, Institutul dispunea de 720 serii de proiecții cu 57.000 diapozitive din domeniul științific (geografie, călă-

Biblioteca centrală municipală din Praga

torii, științe naturale, istorice, biografie, tehnică, transporturi, igienă, educație fizică, religie, artă, educație) și numeroase serii de basme. Pe lângă aceasta mai dispune de 85 filme instructive în lungime totală de 35.712 metri. Conferințele se împrumută școlilor, comisiilor culturale și în genere asociațiilor de instrucție populară în schimbul unei taxe de 15 kor. ceh. pentru o conferință cu 100 proiecții. Durata împrumutului este o săptămână, așa că organizația respectivă poate ține conferința de mai multe ori. Institutul are o filială la Brno și colaborează cu centrala din Bratislava. Dispune și de 136 conferințe în limba germană pentru organizațiile culturale germane. În timp de nouă ani, Institutul a împrumutat 16.714 conferințe. Pe lângă acest Institut, mai împrumută serii de diapozitive: Uniunea culturală din Bratislava, Centrala de diapozitive a Casei Școalelor din Uzhorod, Centrala Agricolă de diapozitive din Praga, YMCA în Praga VII, Oficiul de diapozitive pentru cultură și știință din Leitmeritz (în limba germană) și Editura Centrală a învățătorilor cehoslovaci, din Praga VII.

Ministerul Școlilor și Culturii Publice cultivă de asemenea filmul instructiv. Acordă subvenții pentru opere culturale în cinematografie, sprijină inițiativa particulară în ceea ce privește producția și propagarea filmului instructiv, contribuie la cursuri de cinematografie pentru cei ce se dedică operei de instrucție publică, acordă subvenții pentru cumpărarea de aparate de cinematograf, comisiilor culturale. Proprietarii de cinematografe sunt obligați să dea în mod regulat reprezentații pentru copii cu program instructiv și prețuri reduse. Fiecare comisie culturală are un corespondent pentru cinematografie, care are intrare liberă în cinematograf și are sarcina de a veghia asupra cuprinsului instructiv al programului.

Institutul de educație populară Masaryk are de asemenea filme culturale — vre-o 400, în lungime totală de 200.000 m. și din care un sfert e de proveniență cehoslovacă. O comisie specială alege filmele și se ocupă eventual cu creierea lor. Ministerul Agriculturii dispune de filme și diapozitive cu ca-

acter agricol. În anul 1928 avea 54 filme (22.135 m.) de producție indigenă și 221 filme (71.852 m.) de proveniență străină. Tot așa Ministerul Apărării Naționale și al Sănătății Publice cultivă filmul instructiv din punctul de vedere al reserctului respectiv. Revistele de cultură populară „Ceska osveta” și „Volksbildungsarbeit” publică în fiecare lună lista filmelor cenzurate în Republică cu clasificajii pentru informarea factorilor de instrucție populară.

Conducerea metodică a operei culturale și diversele probleme speciale sunt încredințate Institutului de educație populară Masaryk din Praga, Uniunii de Instrucție populară pentru Slovacia cu sediul la Bratislava, Uniunii Centrale pentru Rusia Subcarpatică cu sediul la Uzhorod și Zentralwanderbücherei din Praga. Despre aceste instituții de educație populară vom vorbi mai departe.

Munca de instrucție propriu zisă, este organizată și îndepărită de corpurile culturale județene, ale orașelor (în orașe cu peste 10.000 locuitori), și de către comisiile culturale locale (în toate comunele cu mai puțin de 10.000 locuitori). În anul 1928 erau în activitate 562 corpuri culturale și 10.862 comisii locale. După naționalități au fost 376 corpuri culturale cehoslovace (din care 69 în Slovacia), 167 germane, 13 în Rusia Supcarpatică, 5 poloneze și 1 maghiar. Comisii locale au fost 8383 cehoslovace, (1657 în Slovacia), 2219 germane, 78 poloneze, 264 în Rusia Subcarpatică și 18 maghiare. Aceste organizații au realizat în total în anul 1928, 135.571 manifestări culturale, și anume 110.501 cehoslovace, 16.699 germane, 6.634 în Rusia Subcarpatică, 959 maghiare și 809 poloneze. În ce privește felul acestor manifestări, au fost din cifra totală amintită 1384 cursuri de instrucție generală, 1309 cursuri de specialitate, 42.716 conferințe instructive, 8.757 conferințe cu subiect de specialitate, 23.448 reprezentații de teatru date de diletanți, 14.049 reprezentații de teatru de păpuși, 6.792 șezători populare, 10.929 șezători pentru tineret, 4.399 concerte populare, 1592 expoziții, 4.889 excursii instructive și 4.928 diverse. Cheltuielile pentru cursuri și conferințe s'au ridicat la ca. 2.700.000 kc.

Sală de lectură din Biblioteca Centrală Municipală din Praga

Desvoltarea luată de organizațiile culturale reiese din următorul tablou:

Anul	Numărul		Numărul conferințelor și cursurilor	Auditori	Numărul manifest. distractiv instructiv	Numărul total de manifestări culturale
	Corpori cultur. județene	Comisii cult. locale				
1923	500	4.390	26.202	1.594.243	25.745	51.947
1924	542	7.322	33.973	2.874.585	49.588	83.561
1925	528	8.807	42.282	3.589.722	51.250	93.532
1926	569	8.442	47.873	3.617.143	59.998	107.871
1927	555	10.893	51.425	3.975.131	74.725	126.150
1928	562	10.862	54.166	4.448.717	81.406	135.572

Corpurile culturale județene ale județelor învecinate se unesc în centrale regionale pentru a se facilita realizarea acelor întreprinderi culturale pentru care forțele unui singur județ nu sunt îndestulătoare, (de ex.: cursuri de economie politică și teatru, congrese, editarea de reviste ș. a.). Secretarii acestor centrale — de regulă învățători, sunt scutiți de către Ministerul Școlilor pe jumătate de muncă ce ar trebui s'o depună ca slujbași ai Statului, pentru a se putea dedica operei de Cultură populară.

Cea mai importantă componentă a operei de educație populară în Cehoslovacia este constituită de *bibliotecile publice comunale*. Cartea a fost totdeauna în mare cinste la poporul cehoslovac și propagatorii ideii naționale au găsit în cuvântul scris un mijloc excelent pentru regenerarea popoului. Încă în prima jumătate a secolului trecut au început a se întemeia biblioteci publice și la finele secolului, țara era presărată destul de des cu biblioteci, cu deosebire regiunile dela frontieră. În majoritate erau asociații particulare care întrețineau biblioteci, existau însă și multe orașe și chiar județe care înființau biblioteci publice. În anul 1905, s'a în-

registrat numai în Boemia 2.718 biblioteci accesibile publicului.

Legea privitoare la bibliotecile comunale publice obligă fiecare comună să înființeze și să întrețină o bibliotecă publică. Legea asigură bibliotecii un venit fix, local și cuprinde dispoziții privitoare la administrația și controlul acesteia. Aceste măsuri au avut o influență considerabilă asupra desvoltării bibliofiliilor în Cehoslovacia; la finele lui 1928 existau 15.896 biblioteci cu 5.768.887 volume, 892.087 cititori și 16.958.762 kc. venit anual.

Efectul legii asupra desvoltării bibliotecilor se vede din următoarele date:

Anul	Biblioteci rebești:				
	Numărul bibliotecilor	volum	cititori	carti imprumutate	venit Kc.
1920	2.885	1.362.503	241.801	2.511.973	2.051.838
1923	7.021	2.609.373	440.321	7.102.443	8.579.222
1928	8.802	3.902.585	505.867	9.943.824	11.316.464
Biblioteci slovace:					
1924	754	82.151	?	?	?
1926	2.592	202.781	104.270	530.011	822.055
1928	2.854	287.073	119.789	755.361	1.033.879
Biblioteci germane:					
1920	453	282.255	69.079	668.531	490.385
1923	2.547	915.240	195.108	2.775.760	3.094.111
1928	3.225	1.457.449	215.244	3.307.574	4.168.602

Situafia generală a bibliotecilor publice comunale din Republica Cehoslovacă la finele anului 1928, după naționalități

Biblioteci	Numărul bibliotec. înregistrate	Carti înregistrate	Cititori	Carti imprumutate	Venituri Kc.
Cehoslovace	11.663	4.155.406	626.164	10.716.794	12.365.337
Germane	3.225	1.457.449	215.244	3.307.574	4.168.602
Maghiare	673	110.349	41.297	294.880	2.579.3
Rusești	274	31.914	5.734	26.242	70.902
Poloneze	61	13.769	3.648	37.435	68.128

Cifrele acestea sunt rezultatele unei munci considerabile de organizare și administrație. Comunele trebuiau convinse să înființeze biblioteci, să le înzestreze cu cele necesare și să plătească regulat cotizațiile; totodată trebuia format un cadru de bibliotecari instruiți cari să știe să aleagă cărțile și materialul bibliotecii, să împlinescă într'un cuvânt misiunea acesteia. Secția de educație populară a Ministerului Școlilor a editat manuale privitoare la amenajarea și conducerea bibliotecilor mari, mici și mijlocii, imprimările necesare în administrația bibliotecii, a înființat o școală de bibliofilie, organizează în toate regiunile cursuri pentru bibliotecari cari durează 3 săptămâni, încurajează și subvenționează ținerea de cursuri pentru bibliotecarii dela sate. Institutul de educație populară Masaryk și altele similare publică cataloage de cărți alese și a înființat expedituri care procură bibliotecilor cărți alese și eventual frumos legate, cu prețuri minime.

În fiecare județ se găsește un corespondent bibliofil (referent) și mai mulți controlori cari revăd administrația bibliotecilor și ajută cu sfatul lor pe bibliotecari. Deoarece înființarea de biblioteci întâmpină greutăți în epoca de după războiu, Ministerul Instrucției Publice acordă bibliotecilor ajutoare financiare, de obicei sub formă de cărți donate. În timp de 10 ani, Statul a distribuit bibliotecilor peste 14 milioane kor. cehosl.

Orașele investesc în biblioteci sume mult mai mari decât cele fixate de lege (în mediu 2,22 kc., contribuția fixată de lege este 0,50—0,80 kc. de locuitor), contribuții benevole se obțin dela instituțiile financiare și particulari, mulți funcționari ai bibliotecilor lucrează fără plată (la sate în deosebi); altfel n'ar fi posibilă dezvoltarea imensă a bibliotecilor în Cehoslovacia. Partea slabă a legii este că impune o bibliotecă în fiecare comună, fie cât de mică. În comunele mici însă, bibliotecile dispun de puține cărți și nu pot satisface nevoile cititorilor. Acest neajuns se înlătură prin înființarea de biblioteci județene auxiliare care pun la dispoziția bibliotecilor sătești culegeri de cărți pentru un anumit timp (Biblioteci călătore). Înființarea de biblioteci județene este deabia la început; în momentul de față funcționează 57 biblioteci județene cehesti.

Germanii au concentrat această acțiune în Biblioteca centrală călătore („Zentralwanderbücherei"). Această instituție culturală a fost înființată în 1928 cu ocazia jubileului de 10 ani al Republicii și are de scop să sprijine bibliotecile sătești împrumutându-le cărți și ajutându-le cu sfatul. Ea dispune acum de 1966 volume și în anul trecut a expedit 245 colecții de cărți la 207 biblioteci. Pe lângă aceasta Instituția mai livrează bibliotecilor cărți care se plătesc din subvențiile acordate de Stat.

Alți factori în opera de educație populară, cari lucrează în afara legilor amintite, sunt: serviciul de radiofonie și armata.

Serviciul Cehoslovac de Radiofonie are 286.000 stații de recepție înregistrate. Există tendința de a mări numărul stațiilor de emisie așa că orice cetățean din cuprinsul Republicii să poată recepționa la detectorul cu cristal. Pe lângă cursuri de limbi străine și conferințe de actualitate, se țin cursuri și conferințe pentru agricultori, muncitori, se predau cunoștințe comerciale, tehnice, industriale (o oră și un sfert zilnic), două ore pe săptămână sunt consacrate șezătorilor

pentru copii, fiecare program muzical sau dramatic e însoțit de explicații populare, se dau informații și se propagă sportul, turistica, cercetășia. Serviciul de Radiofonie are actualmente stații de emisie în Praga, Brno, Moravska-Ostrava, Bratislava și Koșice; cei mai buni artiști colaborează. Proprietarii stației de recepție plătesc 10 kor. lunar.

Instrucția populară în armată.

În armată se împlinește o parte însemnată de instrucție populară. Soldatului i se predau cunoștințe cetățenești, noțiuni de igienă, drept public. Pe lângă aceasta, există o instituție specială — clubul militar — unde soldatul are posibilitatea după o zi de muncă să se recreieze și să se cultive pe o cale distractivă. Clubul (cercul) militar dispune de bibliotecă, sală de lectură, cinematograf, teatru, cantină și alte instalații ca bae, teren pentru sport, etc. În anul 1929 existau în total 301 astfel de cercuri și aveau la dispoziție 1545 localuri; cărți aveau în total 413.676 și anume 316.669 cehesti, 13.335 slovace, 1.300 rusești, 66.388 germane, 12.473 ungare și 3.511 diverse alte limbi. Bibliotecile se completează încontinuu; în anul 1927 s'au cumpărat 26.488 volume și în 1928 — 33.276 volume; s'au împrumutat 638.471 cărți, și 653.556 (în 1928). În sălile de lectură s'au expus 5.233 reviste. Numărul de cinematografe ale cercurilor militare a fost de 104, 82 teatre, teatre de păpuși 33, stații receptoare de radiofonie; cercurile militare cuprind asociații muzicale, de șah, sportive și în fiecare an se organizează diverse manifestări culturale.

Astfel în decursul anului 1928, cercurile militare au organizat cam 40.000 serbări, academii, concerte, reprezentații, concursuri ș. a. Cheltuielile acestor manifestări s'au ridicat la 5.272.400 kc. și au fost acoperite în mare parte din beneficiul realizat de oficiile de vânzare și consumurile administrate de cercurile militare.

O componentă însemnată a educației militare este instrucția analfabeților. În ultimii ani intrau în armată 4—5000 analfabeți; aceștia frecventează cursuri speciale timp de 5 luni. După 100 ore de curs, 75% din analfabeți învață să scrie și să citească. Pe lângă aceasta, administrația militară organizează cursuri pentru desăvârșirea cunoștințelor profesionale ale soldaților (în civil), astfel cursuri de agricultură, meserii, comerciale; în anul 1928 au funcționat 167 cursuri, numărul orelor de curs a fost 5236.

Armata are și un organ de cultură populară, „Armata noastră", care apare de 2 ori pe lună în 35.000 exemplare.

Societățile particulare de educație populară.

Trecerea dela organizațiile publice de educație populară la societățile particulare cu acelaș scop o formează *Institutul de educație populară Masaryk* din Praga, Liga Culturală Slovacă cu sediul la Bratislava și Liga Culturală a Rusiei Subcarpatice cu sediul la Uzhorod. Aceste instituții sunt organizate sub formă de societăți culturale, primesc însă subvenții dela Stat și îndeplinesc pe lângă scopurile proprii, diverse funcții de cultură publică.

Instituția de Educație Populară Masaryk a fost înființată în anul 1906 sub numele de „Liga Culturală". Menirea sa era de a întruni organizațiile și societățile culturale existente și a da astfel o direcție unitară sforțurilor culturale în țările cehoslovace. Avea secții pentru conferințe, biblioteci, artă, bibliografie și cinematografie. Această Ligă a avut un mare merit în organizarea și ridicarea la un nivel înalt a operei

de luminare culturală, precum și la votarea legii bibliotecilor. În anul 1925 „Liga” a obținut o donație de 4 milioane kor. din partea Președintelui Republicii Cehoslovace, și-a modificat forma de organizare transformându-se în „Institutul de educație populară Masaryk”. Institutul e subvenționat de Ministerul Școlilor și Culturii și are o activitate întinsă: întreține școala Husită pentru Instrucție superioară și Educație Națională, editează publicații de educație populară, se ocupă cu procurarea de filme culturale și organizează emisiile de radio cu subiecte instructive, cursuri prin corespondență, publică cataloage de cărți alese pentru bibliotecile comunale și pentru tineret, întreține o bogată expeditură de cărți pentru bibliotecile publice, are diverse secții pentru muzică, literatură, teatre de păpuși, conferințe și arte-plastice. Institutul întreține legături cu organizațiile similare din străinătate, organizează congrese de cultură populară și studiază aceste probleme din punct de vedere ideologic și metodologic. Publică și un ziar „Ceskoslovenska lidova vyciova” (Educația populară Cehoslovacia) cu text ceh, slovac și german.

Liga Culturală Slovacă dela Bratislava a fost înființată în 1919 pentru a organiza și a efectua opera de luminare culturală în Bratislava și împrejurimi și a devenit curând centrul Educației Populare pentru întreaga Slovacie. A adus în viață Școala superioară de Cultură populară dela Bratislava, a înființat o centrală de diapozitive pentru Slovacia

(în 1929 dispunea de 101 serii de conferințe cu proiecții) și scoate un ziar de cultură slovacă populară „Naš lud” (Poporul nostru), precum și alte publicații similare. Până la sfârșitul anului 1928, „Liga” a organizat, în afară de marile congrese regionale, 1808 manifestări culturale.

Liga Culturală a Rusiei Subcarpatice dela Uzhorod înglobează organizațiile și societățile de cultură populară din Rusia Subcarpatică de toate naționalitățile; a fost înființată în anul 1929, editează revista „Zorja” (Zorile) și manuale informative pentru educatorii populari și bibliotecarii. Această instituție aduce armonie și sistematizează eforturile culturale în Rusia Subcarpatică.

Statul mai subvenționează și *Universitățile Populare*, 5 școli-internate pentru tinerimea dela sate și 15 cursuri serale. Între acestea se enumeră „Școala Husită pentru Instrucție Superioară și Educație Națională”, înființată în 1913 și întreținută de „Institutul de Educație Populară Masaryk”, *Universitatea Populară Jan Hus* dela Pilsen, „Universitatea Populară Masaryk” din Mor. Ostrava, „Universitatea Popu-

lară Komensky” din Brno, „Universitatea Populară” din Bratislava, „Universitatea Populară Masaryk” din Hradec Kralove, „Universitatea Populară Havlicek” din Jihlava, „Universitatea Populară și Școala de Științe politico-sociale” a orașului Praga, apoi: trei școli populare muncitorești (două în Praga și una în Krocchlav), trei școli agricole în Praga, Brno și Bratislava și 4 școli germane: Volksbildungsverein-Urania din Praga, Deutsche Bauernschule în Bad-Ullersdorf, Deutsche Volkshochschule în Brno și Westböhmsche Bauernhochschule din Gieshübel Sauerbrunn. Unele din aceste școli au baze politice.

Universitățile Cehoslovace se ocupă de asemenea cu popularizarea științei (încă din 1898). În 30 ani de activitate, „Extensiunea Universit. Cehosl.” a organizat 9.578 conferințe în întreaga țară, care au fost frecventate de peste un milion auditori. Organizația aceasta dispune de trei secrete: la Praga, Brno și Bratislava.

În cadrul operei de educație populară, are un loc de seamă organizația „Sokol”. Aceasta e o organizație imensă; la finele lui 1927, ea dispunea de 3.136 subdivizii și filiale cu 559.000 membri. Scopul ei este de a forma oameni puternici, frumoși și buni. Cu toate că munca depusă se îndreaptă mai cuseamă spre educația fizică, activitatea culturală este și ea destul de întinsă. În anul 1928, organizațiile sokoliste au organizat 127.308 manifestări culturale diferite, au avut 2514 biblioteci cu 80.000 citi-

Magazin de cărți de bibliotecă comunală

tori, au împrumutat 347.000 cărți, broșuri și cam un sfert de milion: reviste și ziare.

Dintre societățile proeminente de educație populară cu baze politice, trebuie menționată *Academia muncitorească*, centrala operei culturale efectuată de partidul social-democrat. A fost înființată în anul 1896 sub forma unei societăți culturale și de ajutor social, cu timpul a obținut dreptul de a înființa filiale, de a deschide un cinematograful, în 1909 a scos ziarul „Cultura muncitorească” (Delnicka Osveta). După răsturnarea monarhiei, activitatea „Academică” a luat o mare desvoltare. Toate organizațiile partidului social-democrat, ca sindicate profesionale, societăți de educație fizică, etc. au devenit membrii săi. Actualmente „Academia Muncitorească” are 60 filiale care împlinesc munca mărunță de instrucție și propagandă; aceste filiale se întrunesc în organizații mai mari (jupanate) care întrețin o școală de științe sociale și școala superioară tehnică pentru muncitori, culminând cu școala superioară socialistă de doi ani. Pe

lângă aceasta, se organizează conferințe, reprezentații de teatru și concerte, recreații, etc.

În anul 1927/28, „Academia Muncitorească” a organizat 82 cursuri generale, 124 cursuri speciale, 2387 conferințe, 211 manifestări artistice și 257 diverse întreprinderi culturale, la care au participat 313.000 persoane.

Partidul național-socialist cehoslovac posedă de asemenea o rețea întinsă de organizații culturale. Diferitele componente politice sau sindicale ale partidului aleg un membru însărcinat cu opera culturală cărui i se adaugă o comisie culturală; după necesități se înființează comisii culturale pe județe sau regiuni; în fiecare unitate administrativă mai mare se găsește un birou central și toată activitatea culturală este condusă de „Școala muncitorească Centrală” din Praga. În anul 1929 acest organ superior dispunea de 362 corporații de cultură și anume 283 comisii culturale, 41 organizații de tineret și 38 școli muncitorești. Organul de presă este revista lunară „Vzdelavatel” (Educatorul). Dintre școlile dependente de organizația național-socialistă, putem aminti „Universitatea populară muncitorească” din Praga, care avea în 1928/29 următoarele secții: 1) economie politică, 2) educație artistică, 3) pentru muncitori publici (studii socialiste), 4) tehnică, 5) instruirea femeilor și 6) cultură generală.

Universitatea a avut 404 elevi ordinari și 1308 extraordinari.

Alte organizații culturale național-socialiste sunt cursurile

serale de pregătire pentru examenele de școală primară (293 elevi), școală secundară (261 elevi), școală populară pentru propagatorii culturali, școala de vară pentru creații artistice (131 elevi), cursuri programatice serale și de Duminică (3.504 elevi), școala muncitorească slovacă din Bratislava, școala muncitorească din Mor. Ostrava și Universitatea muncitorească din Krocchav.

Partidul republican (agrarian) a întemeiat în anul 1921 *Organizația cursurilor libere pentru țărani* cu filiale în Praga, Brno, Bratislava și Uzhorod. Acestea întreprind trei universități populare, scot o revistă lunară și un ziar „Luminarea satelor” (Osveta Venkova) și organizează cursuri pentru instruirea populației sătești.

Alte centre culturale sunt: „Academia Populară” (catolică), „Liga Liberării Naționale” (a legionarilor cehoslovaci) și „Clubul Cultural” (al partidului național-democrat).

Un important factor cultural în Slovacia este așa numita „Matice Slovenska” din Turc. Sv. Martin. Aceasta e o asociație care pe lângă un program științific și literar, îndeplî-

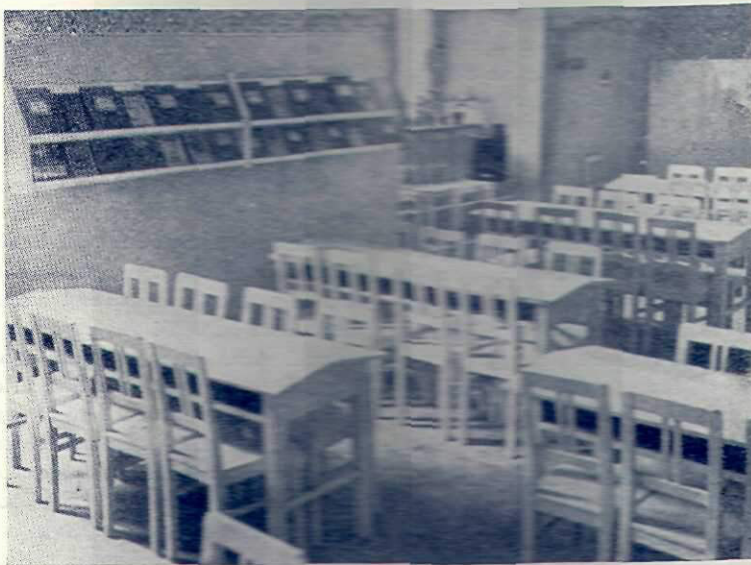
nește cu cele 90 secții ale sale o întinsă activitate culturală. În anul 1928 s'au ținut 2104 conferințe, 528 concerte și serbări, 761 ore de curs și 575 reprezentații de teatru. Asociația întreprinde un oficiu de expeditură de cărți pentru bibliotecile slovace pe baza subvențiilor obținute dela Stat (în 1928 s'au livrat astfel 32.636 volume) și patronează Asociația centrală a teatrelor de diletanți din Slovacia (există 168 cercuri teatrale de diletanți).

În Rusia Subcarpatică lucrează societatea „Prosvita” (Lumina) cu tendințe ucrainiene și societatea „Duchnovici” (Sfârși Mări). Acestea înființează biblioteci, case de lectură, cultivă muzica, teatrul, cu un cuvânt lucrează pentru ridicarea culturală și economică a țării.

În direcția culturii populare mai lucrează și Uniunea Societăților Naționale (Matice). Aceasta cuprinde 10 societăți care au împlinit mai cu seamă în epoca vechei monarhii o însemnată operă culturală. Astăzi ele se ocupă cu probleme de cultură specială.

Germanii depe teritoriul Slovaciei dețineau sub Austro-Ungaria toate avantajele puterii politice și economice; ei n'aveau deci nevoie de organizații lăuntrice de educație populară. De aceea numărul lor este mai mic decât al organizațiilor cehoslovace, exceptând societățile corale.

Pe lângă organizațiile oficiale grupate în 13 ligi, Germanii din Cehoslovacia mai au vre-o 20 societăți pentru cultura populară. Trebuie enumerate: Societatea „Urania” din

Biblioteca de copii din Klattovceh

Praga care organizează cursuri, conferințe, reprezentații de cinematograful și emisi de radiofonie; „Deutscher Kulturverein” din Praga, „Verein zur Verbreitung gemeinnütziger Kenntnisse” din Praga care publică broșuri științifico-populare, „Volkstümliche Hochschulkurse” (Universitate populară), „Comitetul Special pentru Instrucție Populară” din Teplitz-Saonov, „Oficiul Central de Instrucție al Partidului Social-Democrat german”.

O activitate mult apreciată este desfășurată de teatrele de diletanți. Pe lângă cercurile pentru teatru care există aproape în fiecare societate culturală, sunt în Cehoslovacia un mare număr de societăți teatrale de diletanți. Aceste societăți se grupează în organizații pe județe, care organizează cursuri regulate de regisori și declamație, concursuri, etc. Organul conducător este „Asociația Centrală a teatrelor de diletanți” din Cehoslovacia, înființată în 1886. Aceasta scote un ziar „Teatrul Cehoslovac”, organizează cursuri de teatru pentru diletanți, concursuri teatrale, expoziții și spri-

Casa Tyř a Sokolilor

înțelegere cu consiliul de bibliotecă, în ce privește adăpostirea bibliotecii sau ridicarea unei clădiri speciale pentru bibliotecă. Dacă nu se va ajunge la nici o înțelegere, decizia va fi luată de către Ministerul de Instrucție și Cultură Populară.

§ 9. Cu conducerea bibliotecii se va însărcina un bibliotecar special, care va avea un vot în consiliul de bibliotecă. În comune a căror populație trece de 10.000 suflete, salariul va fi fixat astfel, ca bibliotecarul să se poată ocupa exclusiv de această funcție, în celelalte comune remunerația se va fixa după înțelegere.

§ 10. Mai multe comune pot fonda o bibliotecă *cu caracter special* într-o localitate fixată, după înțelegere. Aceasta însă nu le desleagă de datoriile față de bibliotecile locale.

§ 11. Controlul funcțiunii tuturor bibliotecilor publice se va face de către Ministerul de Instrucție și Cultură Populară, care va numi inspectorii necesari și va decide în toate chestiunile controversate ale bibliotecilor publice. În special, Ministerul sau autoritatea imputernicită de Minister în scopul acesta, poate dizolva în cazurile necesare, consiliul de bibliotecă și poate numi un organ provizoriu; el mai poate îndepărta unul sau mai mulți membri din consiliul de bibliotecă, numind alții noi. Tot astfel se poate îndepărta și un bibliotecar a cărui activitate nu corespunde acestei legi.

§ 12. Cu executarea acestei legi se însărcinează Ministerul de Instrucție și Cultură Populară și Ministerul de Interne.

G. T. Masaryk, Tusar, Svehla, etc.

REGULAMENT AL GUVERNULUI REPUBLICII CEHOSLOVACE DIN 5 NOEMVRIE 1919

pentru punerea în aplicare a Legii din 22 Iunie 1919 în ce privește *Bibliotecile Comunale Publice*

I. Scopul și felul de alcătuire a Bibliotecii Publice (§ 1 al legii)

Art. 1. Fiecare comunitate politică înființează și pune în funcțiune o bibliotecă publică accesibilă fiecărui locuitor.

Art. 2. Biblioteca publică are scopul de a lărgi și a adânci cultura populației prin material educativ și distractiv de lectură, de adevărată valoare. Fiecare bibliotecă conține opere

ce au o valoare pentru națiunea întreagă, cel puțin 20% literatură științifică ce se poate cu ușurință asimila de populație sau lucrări ce stau în legătură cu ocupația locuitorilor din comună și din împrejurimi.

Art. 3. Scrieri ce n'au nici o valoare în ce privește conținutul sau forma lor artistică, scrieri imorale (opere pornografice), așa numitele romane de senzație, povestiri de aventuri cu detectivi și Indieni, care irită într'un mod senzațional și nesănătos imaginația cetitorului, scrieri și pamflete tendențioase care desaproabă și atacă starea de lucruri în legătură cu o întreagă clasă sau pătură a populației, precum și lucrări ce se îndreaptă împotriva ființei și integrității Statului Cehoslovac, nu vor fi permise în bibliotecile publice. Ministerul de Instrucție și Cultură Populară își rezervă dreptul de a publica o listă de lucrări ce trebuiesc excluse din bibliotecile publice.

II. Biblioteca Minorității (§ 2)

Art. 4. O comunitate politică, în care elementul de minoritate națională se ridică cel puțin la 400 persoane, sau atunci când posedă o școală publică a acestei minorități, are datoria de a înființa pentru această minoritate națională o bibliotecă publică deosebită, în limba acestei minorități. Minoritatea se socotește după ultimul recensământ al populației; cât timp acest recensământ n'a fost făcut oficial de către organele Republicii Cehoslovace, se va lua ca bază procentul național, constatat în ultimele alegeri comunale.

Art. 5. Dacă într-o comună există o școală minoritară, comuna are datoria de a pune la dispoziția bibliotecii minoritare o încăpere separată. Unde nu există o școală minoritară, dacă trăesc cel puțin 400 minoritari, se va înființa o secție specială în biblioteca publică, care va pune la dispoziția acestora materialul de lectură în limba acestei minorități și care va fi organizată de reprezentanți ai acestei naționalități. Bibliotecile publice sau secțiile grupurilor naționale din aceeași comună politică împrumută însă materialul lor de lectură oricărui locuitor al comunei, fără deosebire de naționalitate.

Art. 6. Unde minoritatea națională nu corespunde condi-

țiilor fixate în articolul 4, dar numără cel puțin 10% din populația comunei, consiliul de bibliotecă al minorității va putea să soluționeze chestiunea în modul următor :

a) Va trece lucrările bibliotecii publice unei biblioteci înființată de o Societate în limba minorității naționale și îi cedează după articolul 26 al acestui regulament partea ei din sumele puse la dispoziție de către comună ;

b) sau le trece sub aceleași condiții unei biblioteci publice a minorității naționale într'o comună învecinată, dacă aceasta nu se află la o depărtare mai mare de 4 km. ;

c) sau întrebunțează partea ce i se cuvine din sumele puse la dispoziție de către comună pentru împrumuturi de cărți, scrise în limba minorității, din stocul bibliotecilor ambulante.

Art. 7. Comisia culturală minoritară a districtului poate introduce în comunele caracterizate în articolul 6, biblioteci ambulante. Fiecare comună, în care cel puțin 50 locuitori ai minorității naționale sunt cetitori ai bibliotecii ambulante are, conform articolul 6 c) datoria de a plăti comisiei culturale a districtului suma pusă la dispoziție de către comună.

Art. 8. Dacă o comună nu înființează biblioteca publică — fapt ce trebuie să-l îndeplinească conform legii, — Ministerul de Instrucție și Cultură Populară va înființa biblioteca pe cheltuiala comunei.

III. Localurile (§ 3)

Art. 9. Pentru toate scopurile unei biblioteci publice, comuna va pune la dispoziție încăperi potrivite, sobre și special amenajate unde se pot adăposti sigur cărțile și celelalte rechizite trebuincioase. Nici o parte a bibliotecii nu poate fi păstrată într'o încăpere în care se vând băuturi alcoolice sau într'o locuință particulară. O bibliotecă complet amenajată se compune din sala în care se înregistrează și se împrumută cărțile, depozitul de cărți și sala de lectură a revistelor.

Art. 10. Biblioteca publică e datoare să ușureze pe cât poate, împrumutul cărților de către cetitori. Deaceia numărul localurilor de împrumut se va majora cât mai mult în comunele mari. Când o comună politică e compusă din mai multe localități treptat, treptat se vor înființa în fiecare din ele localuri de împrumut, adică depozite parțiale, mai ales dacă sunt îndepărtate mai mult de 3 km. unele de altele. În comune cu mai mult decât 40.000 locuitori, administrația comunală are datoria de a înființa localul de bibliotecă în diferite cartiere și anume cel puțin câte un local pentru 20.000 suflete.

IV. Organizarea bibliotecilor (§ 3)

Art. 11. În comune care au până la 2000 locuitori, bibliotecă va dispune la înființarea ei de cel puțin 50 volume legate, de lectură valoroasă, și își va procura anual cel puțin 10 volume noi și legate. Comune mai mari au datoria de a cumpăra anual atâtea volume noi, încât numărul lor să fie egal cu 1% din numărul populației din ultimul recensământ. În comunele unde bibliotecile nu corespund acestor condiții, Ministerul de Instrucție și Cultură Populară va avea dreptul de a le întocmi în modul acesta, urmând ca administrația comunală să-i pună la dispoziție sumele cheltuite în acest scop.

Art. 12. În localul bibliotecii publice se va organiza și o bibliotecă practică, enciclopedică, care se va putea consulta chiar în sala de lectură. Comune cu mai mult decât 2000

locuitori trebuie să instaleze această bibliotecă practică în termen de doi ani după înființarea bibliotecii publice. Fiecare bibliotecă manuală (practică) va conține legile și regulamentele Republicii Cehoslovace și va cumpăra, în termen de cinci ani după înființare, o enciclopedie care corespunde cerințelor noastre moderne. Pe lângă aceasta, bibliotecă manuală (practică) va mai conține, după posibilități, și alte cărți cu un caracter pur științific : dicționare, manuale practice și pedagogice, atlasuri, coduri, statistici, cărți cu ilustrații, lucrări științifice și monografii despre orașele și regiunile în care se află bibliotecile, dar mai ales cărți ușoare și fascicole deseori cerute de cetitori și care le adâncesc cunoștințele generale. Această bibliotecă manuală (practică) trebuie să fie la dispoziția oricui, fără a fi cerută bibliotecarului, volumele ei însă nu vor fi împrumutate acasă.

Art. 13. Lectura cărților împrumutate și a revistelor se va face în sala de lectură, dacă întocmirea bibliotecii publice permite aceasta. Revistele se vor procura de către bibliotecar cel mai târziu o săptămână după apariția lor și vor fi expuse în sala de lectură. Dacă biblioteca funcționează pentru o populație mai numeroasă decât 5000 locuitori, comuna are datoria de a avea, separat, pe lângă odaia de împrumut și înregistrat, o sală de lectură, care excepțional, va putea să se afle și într'o altă clădire.

Art. 14. Ca sală de lectură se va întrebuiți o încăpere spațioasă, luminoasă și special amenajată. Ea se va întrebuiți pentru educația artistică a populației, astfel că va avea întotdeauna înfățișarea unei mici expoziții, a cărei așezare se va schimba cât mai des. În orele când nu se face lectură, se pot ține aci conferințe, șezători artistice, distracții populare, se pot înjgheba reprezentații de teatru de păpuși, lecturi de povești, pecum și alte manifestații cu caracter cultural.

Art. 15. Pe cât posibil, biblioteca publică va fi împărțită în secții speciale. În orașe se va așeza o sală deosebită de lectură și o sală de înregistrare și împrumut, pentru tineretul a cărui vârstă nu trece de 16 ani. În această sală, a cărei înfățișare și decor vor fi potrivite tinerilor cetitori, se va expune material de lectură educativ în dulapuri deschise și ușor accesibile.

Art. 16. În bibliotecile populare ale comunelor cu mai mult decât 10.000 locuitori se va înființa și o secție de note muzicale, care va fi administrată de către un specialist, ce va colabora cu bibliotecarul și va fi numit de către consiliul de bibliotecă. Ministerul de Instrucție și Cultură Populară scoate o listă de note ce corespund acestui scop.

V. Sfera largită de acțiune a bibliotecii publice (§ 3)

Art. 17. Consiliul de bibliotecă va controla și bibliotecile instituțiilor comunale ; cele din orfelinate, școli normale, școli inferioare și superioare, aziluri, sanatorii, spitale, remize de tramvai, sălile de post ale poliției și pompierilor. Aceste biblioteci — cu excepția bibliotecilor din spitale — își procură materialul lor de lectură prin biblioteca publică. Consiliul de bibliotecă (sau bibliotecarul) poate reface stocul de cărți al acestor instituții, dacă întreținătorii lor nu au de obiectat nimic împotriva acestui lucru. Bibliotecile publice pot împrumuta acestor instituții colecțiile de cărți, de obicei contra unei sume care nu se va ridica la mai

mult decât 15% din valoarea totală a cărților. Tot astfel biblioteca publică va oferi serviciile ei altor instituții care posedă biblioteci, care din pricina unei prea mari împovărări cu muncă nu pot fi bine conduse. O deosebită atenție se va atribui faptului ca bolile molipsitoare să nu fie propagate prin cărți. *Exemplele murdare vor fi retrase.*

VI. Condițiile de împrumut (§ 3)

Art. 18. Biblioteca publică va fi accesibilă publicului cetitor, în comunele mai mici, cel puțin timp de 30 de săptămâni pe an, în comunele mai mari, care au o populație mai mare decât 5.000 suflete, timp de cel puțin 40 săptămâni pe an și anume:

a) o bibliotecă pentru mai puțin de 2000 locuitori cel puțin odată pe săptămână;

b) o bibliotecă pentru 2000—3000 locuitori cel puțin de două ori pe săptămână;

c) o bibliotecă pentru 5000—10.000 locuitori, cel puțin de 4 ori pe săptămână;

d) o bibliotecă pentru mai mult decât 10.000 locuitori, zilnic.

Sălile de lectură și biblioteca manuală (practică) să fie accesibile cât mai des. În bibliotecile pentru o populație mai mare de 10.000 suflete, sălile de înregistrare și împrumut, ca și sălile de lectură — inclusiv bibliotecile manuale — vor fi deschise cea mai mare parte zilei.

Art. 19. Orele de lucru vor fi fixate astfel ca să convină majorității populației și să înlesnească circulația cărților. Cetitorilor li se va ușura alegerea cărților prin cataloage gratuite și prin recomandările bibliotecarului. Bibliotecile publice au datoria de a aduce la cunoștința publicului cetitor listele de noutăți, într'un mod cât mai izbitor.

Art. 20. Bibliotecile împrumută materialul de lectură, regulamentar, în mod gratuit. Cu învoirea comisiei culturale județene se pot percepe însă taxe de împrumut, dacă cheltuielile bibliotecii nu pot fi acoperite din sursele puse la dispoziție de către comună și din alte subvenții. Biblioteca publică are dreptul de a pretinde de la cetitor o sumă pentru acoperirea cheltuielilor în legătură cu cărțile de legitimație și alte imprimări necesare. Aceste taxe însă nu vor fi cu mult mai mari decât cheltuielile avute. Fiecare bibliotecă publică se asigură de un fond de rezervă, a cărui sumă se va ridica la 2% din suma totală pusă la dispoziție de către comună; aceasta pentru pierderi și reparația cărților.

Art. 21. Dacă un cetitor nu înapoiază cărțile împrumutate în timpul fixat de regulamentul de lucru, aceasta are dreptul de a le cere înapoi prin organele ei și de a pretinde o taxă de întârziere. Dacă cetitorul nu le înapoiază nici în cazul acesta, biblioteca publică se poate servi de ajutorul Tribunalului sau de acela al administrației politice, pentru a ajunge din nou în proprietatea ei sau pentru a se despăgubi pentru pierderea avută.

Art. 22. După propunerile bibliotecarului, consiliul de bibliotecă fixează un regulament de bibliotecă, amănunțit, care intră în vigoare:

a) După aprobarea lui de către consiliul cultural județean, adunat în ședință cu putere de hotărâre, dacă bibliotecile sunt destinate pentru mai puțin de 2000 locuitori;

b) după aprobarea lui de către instructorul bibliotecar al Ministerului, dacă bibliotecile sunt destinate pentru o populație mai mare de 2000 locuitori.

Dacă aceste instanțe nu vor lua notă de cererea bibliotecilor timp de opt săptămâni după înregistrarea hârtiei, regulamentele pot fi socotite ca admise.

VII. Înființarea bibliotecii publice (§ 4)

Art. 23. În toate comunele politice care au o populație mai mare de 400 locuitori și în care există cel puțin o școală primară, bibliotecile publice se vor înființa dacă e posibil, imediat, însă cel mai târziu până la 31 Decembrie 1920. Dacă comuna are o populație mai mică de 400

locuitori, biblioteca publică se va înființa până la 31 Decembrie 1921.

Art. 24. Pentru celelalte comune se admite un termen și mai mare până ce-și vor înființa bibliotecile publice, și anume:

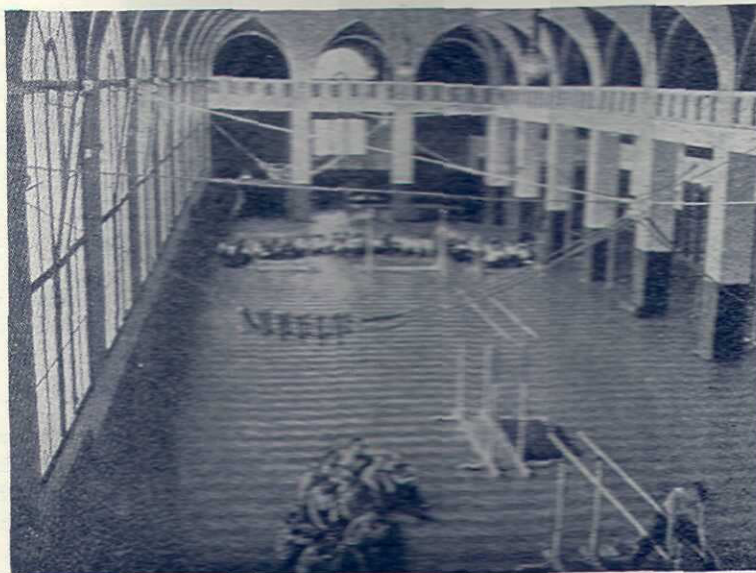
a) Comuna care numără cel puțin 300 locuitori până la 31 Ianuarie 1924;

b) comune și mai mici până la 31 Decembrie 1929.

Art. 25. Comunele cărora li se admite un termen mai lung decât un an, au datoria de a trece sumele strânse pe baza articolului 26 în devizul lor de înființare. Cel puțin 30% din această sumă totală va fi întrebuințată pentru împrumuturi de cărți din bibliotecile ambulante. Restul se va întrebuința, trecându-se la capitalul de înființare al viitoarei biblioteci comunale.

VIII. Cheltuielile pentru biblioteca publică (§ 5)

Art. 26. Cotizația pentru înființarea și funcționarea bi-

Sală de gimnastică din Casa Tyrs

bliotecii publice va fi acoperită de către comuna politică din veniturile ei ordinare. Cotizația se va fixa, luându-se în considerație trebuințele bibliotecii în legătură cu numărul populației. Cotizația anuală minimă pentru bibliotecile publice se va fixa cum urmează:

a) în comune cu o populație de maximum 5000 locuitori, se va plăti o cotizație de cel puțin 50 Heller de cap;

b) în comune cu 5001—10.000 locuitori se va plăti o cotizație de cel puțin 60 Heller de cap;

c) în comune cu 10.001—100.000 locuitori se va plăti o cotizație de cel puțin 70 Heller de cap;

d) în comune cu mai mult de 100.000 locuitori se va plăti o cotizație de cel puțin 80 Heller de cap.

Sumele la care se vor ridica aceste cotizații se vor fixa de către Ministerul de Instrucție și Cultură Populară cel puțin odată în zece ani.

Art. 27. — În comunele unde minoritatea națională e cel puțin egală cu 10% a întregii populații, unde ajunge la numărul de 400 persoane sau unde există o școală minoritară, sumele rezervate pentru stocul bibliotecii se vor împărți astfel, ca o parte să corespundă numărului procentual al populației minoritare, și anume după ultimul recensământ.

Art. 28. Consiliul de bibliotecă e îndreptățit de a majora dotația de bibliotecă a comunei și prin alte mijloace. Îndeosebi, el poate primi donații și subvenții (în bani sau cărți) și poate întreprinde manifestații cu caracter cultural pentru a veni în ajutorul fondului de bibliotecă.

IX. Situația față de alte biblioteci (§ 6)

Art. 29. Comuna (consiliul de bibliotecă) e îndreptățită de a propune bibliotecilor din aceeași localitate, care au fost administrate și conduse până în prezent de societăți și cooperative sau sindicate și care posedă un stoc de cărți valoroase, de a se uni, după norme stabilite în deplină înțelegere, cu bibliotecă publică. Tot astfel îi poate propune de a o reprezenta. Dacă proprietarii acestor biblioteci vor refuza aceasta, fără a avea motive serioase împotriva acestui fapt, ei nu mai pot avea pe viitor dreptul la vreo subvenție din fondul public. Aceste măsuri nu se referă la bibliotecile școlare, militare, bibliotecile mănăstirilor și la bibliotecile de specialitate. Dar bibliotecă publică poate face schimburi și cu ele, dacă aceasta se va întâmpla după norme fixate mai înainte și în deplină înțelegere.

Art. 30. Înțelegerea comunei (consiliului de bibliotecă) cu proprietarii altor biblioteci intră în vigoare, dacă sunt admise, precum urmează:

a) de comisia culturală județeană, dacă comuna are mai puțin de 2000 locuitori;

b) de instructorul bibliotecar al Ministerului, dacă comuna are mai mult de 2000 locuitori.

Dacă aceste instanțe nu iau în considerație cererile respective, în timp de 8 săptămâni după înregistrarea hârtiei, înțelegerea se va socoti ca admisă.

Art. 31. Comuna (consiliul de bibliotecă) ia în primire celelalte biblioteci în mod gratuit sau plătiind o despăgubire:

a) La luarea în primire în mod gratuit, proprietarii bibliotecilor pot fi avantajați pe timp de maximum 10 ani, după mărimea și importanța stocului de cărți; aceasta se va face, însă astfel ca activitatea regulată a bibliotecilor

publice ca și interesul cetitorilor să nu fie stânjenite. Dacă donația unui locuitor are o valoare excepțională, bibliotecă are grijă să aducă la cunoștința publică acest fapt într'un fel potrivit;

b) dacă bibliotecă publică (consiliul de bibliotecă) primește o bibliotecă plătiind o despăgubire, suma ce se va plăti pentru stocul întreținut va fi de cel mult două treimi din prețul de librărie, plătiibil în cel mult zece rate anuale.

Art. 32. Dacă într'o comună există, încă înaintea aducerii acestei legi, o bibliotecă de cel puțin 300 volume care au o netăgăduită valoare și dacă comuna nu vrea să le ia în primire imediat, bibliotecă veche poate fi însărcinată cu activitatea bibliotecii publice sau a unei filiale. O asemenea înțelegere e însă valabilă pe cel mult zece ani.

Art. 33. Dacă o bibliotecă particulară îndeplinește sarcina bibliotecii comunale, va primi în fiecare an cota, fixată în art. 26 și destinată pentru bibliotecă publică. Dacă totalul sumelor plătite anual de comună acestei biblioteci vor ajunge la 2/3 din valoarea inventarului, stabilit înainte de luarea în primire, comuna e îndreptățită să declare bibliotecă proprietatea comunei. Dacă o comună intrerupe, contrar celor stabilite prin lege, plata cotizațiilor către bibliotecă particulară, nu poate pretinde înapoi sumele plătite sau părți din inventar, cumpărate din aceste sume.

Art. 34. — Bibliotecă declarată publică va întrebuința sumele date de comună pentru întreținerea și mărirea stocului de cărți al bibliotecii. Cât timp bibliotecă n'a trecut încă în posesiunea comunei, întregul inventar rămâne proprietatea vechiului posesor.

Art. 35. Bibliotecile particulare declarate publice vor fi administrate și conduse după aceleași norme ca și bibliotecile publice comunale.

X. Consiliul de bibliotecă (§ 7 și 8)

Art. 36. Bibliotecă publică comunală sau bibliotecă declarată publică va fi condusă și administrată de un consiliu de bibliotecă, care va fi compus din:

a) 4 membri la bibliotecile destinate pentru mai puțin de 2000 locuitori;

b) 6 membri la bibliotecile destinate pentru 2000—10.000 locuitori.

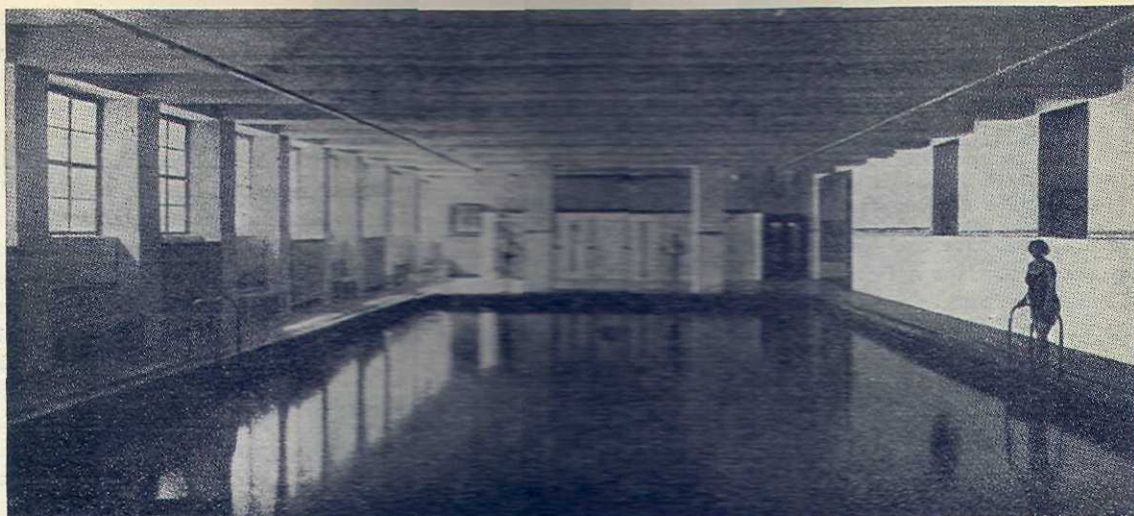
c) 8 membri la bibliotecile destinate pentru o populație mai mare de 10.000 locuitori.

O jumătate din acest consiliu va fi numit de către reprezentanții comunali din rândul alegătorilor comunali, fiind completați de șeful comisiei culturale locale, restul se va completa apoi din membrii numiți din mijlocul cetitorilor cari sunt majori și au împrumutat cel puțin 10 volume anual. În consiliile comunelor unde n'a existat până acum nici o bibliotecă, acești membri vor fi numiți din rândul personalităților culturale ale comunei. Dacă într'o comună urbană existau mai multe comisii culturale, reprezentanții comunei vor decide care anume șef de comisie culturală să fie numit în consiliul de bibliotecă.

Art. 37. În comunele care, conform articolelor 23 și 24, își vor înființa definitiv bibliotecile în 2, 5 sau 10 ani după intrarea în vigoare a acestei legi, comisia culturală va îndeplini funcția consiliului de bibliotecă până ce consiliul va fi format odată cu așezarea definitivă a bibliotecii.

Art. 38. Bibliotecă minorității sau secția minorității vor fi

Biblioteca de lectură din Casa Tyra

conduse și administrate de un consiliu de bibliotecă format numai din reprezentanții acestei minorități. Consiliul de bibliotecă al minorității naționale va fi compus din cel puțin 4 membri; la o minoritate națională mai mare de 2000 locuitori el va fi compus din 6 membri, iar la o minoritate mai mare de 10.000 locuitori va fi compus din 8 membri. Nominarea consiliului de bibliotecă a minorității va fi ratificată de consiliul cultural al districtului (județului). Fiecare cetățean al minorității naționale e îndreptățit de a protesta în consiliul cultural al districtului împotriva formării consiliului de bibliotecă, precum și împotriva unuia dintre membri.

Art. 39. Funcțiunea membrilor consiliilor de bibliotecă nu va fi plătită și durează 2 ani. După expirarea acestui termen, o jumătate a numărului de membri aleși și excepții vor ieși din consiliu prin tragere la sorți, pot fi însă numiți imediat din nou în consiliul de bibliotecă. Dacă un membru părăsește consiliul, el va fi înlocuit pe tot restul timpului de un nou membru, numit în același fel ca și acela care a părăsit consiliul.

Art. 40. Dacă într-o comună se înființează mai multe filiale sau săli de înregistrare și împrumut, consiliul de bibliotecă va numi câte un om de încredere pe lângă fiecare dintre aceste filiale, pentru a afla dela el din timp ce probleme din acel cartier în care se află filiala. Acești oameni de încredere vor lua din când în când parte la ședințele consiliului de bibliotecă.

Art. 41. Persoane particulare sau reprezentanți de corporații, cari sprijină într'un mod deosebit creșterea și organizarea unei biblioteci publice, pot fi invitați a primi un loc în consiliul de bibliotecă, având, însă numai un vot consultativ. Comuna (consiliul de bibliotecă) are datoria de a lua în considerație cele pretinse de către reprezentanții proprietarilor acelor biblioteci cari au luat organic asupra lor conform articolelor 31 și 32, activitatea bibliotecii publice. Dacă stocul bibliotecii care se unește cu bibliotecă publică sau ia asupra-și activitatea ei, e mai mică decât 1000 volume, consiliul municipal va numi 1—2 reprezentanți ai proprietarului actual în consiliul de bibliotecă, și unime pe

cel puțin 2 perioade de lucru (4 ani). În consiliul de bibliotecă declarată publică, conform articolelor 31 și 32, și care conține mai mult de 150 volume material valoros de lectură, câte un reprezentant cu vot consultativ pe termen de cel puțin 2 ani. În orașele care au o populație mai mare de 5000 locuitori, acest drept li se asigură numai bibliotecilor celor mai importante.

Art. 42. Consiliul de bibliotecă va numi din mijlocul lui un președinte, un casier și un conducător al întregii administrații. Casier poate deveni numai o persoană admisă pentru funcția aceasta și de către consiliul municipal. La nevoie, un funcționar de specialitate al comunei, îl va ajuta pe casier la lucru. Consiliul de bibliotecă se întrunește cel puțin de patru ori pe an și decide cu majoritatea de voturi. Anul de lucru e același ca și anul de calendar.

Art. 43. Drepturile și datoriile consiliului de bibliotecă sunt următoarele:

a) Numirea bibliotecarului și a ajutoarelor lui precum și fixarea salariului sau a remunerației conform art. 48 și în urma adunării consiliului municipal;

b) conducerea administrației financiare a bibliotecii publice, în unele cazuri chiar cu ajutorul unui funcționar de specialitate al comunei;

c) redactarea unui raport, adresat consiliului comunal și îndreptățirea celor neindicat pentru scopul educativ al bibliotecii; aceasta în urma recomandărilor bibliotecarului;

d) fixarea regulamentului în ce privește împrumutul cărților și întrebuințarea sălii de lectură, în înțelegere cu bibliotecarul, precum și apărarea intereselor bibliotecii față de public;

e) redactarea unui raport, adresat consiliului comunal și instructorului Ministerului, în legătură cu un bilanț și cu date statistice ce se vor face după un model întocmit de către Ministerul de Instrucție și Cultură Populară.

Art. 44. Consiliul de bibliotecă face consiliului comunal propuneri în ce privește felul localului în care se va instala depozitul bibliotecii și sala de lectură. Când se construiește sau se face clădirea în care e instalată bibliotecă, consiliul

de bibliotecă are dreptul de a-și exprima părerea lui relativ la întocmirea proiectelor de construcție. Dacă totuș nu se va ajunge la nici o înțelegere, ultima decizie se va lua în înțelegere cu Ministerul Lucrărilor Publice, de către Ministerul de Instrucție și Cultură Populară, care își rezervă dreptul de a schimba proiectele cum crede de cuviință.

XI. Bibliotecarul (§ 9)

Art. 45. Cu conducerea unei biblioteci publice se însărcinează un bibliotecar (sau o bibliotecară) special numit. Pentru această funcție se va alege o persoană inteligentă cu cunoștințe în literatură și în organizarea bibliotecilor. Bibliotecarul și ajutoarele lui nu vor suferi de nici o boală molișitoare. Pentru o bibliotecă destinată unei populații mai numeroasă de 10.000 locuitori, se poate numi bibliotecar (sau bibliotecară) numai o persoană care a absolvit cel puțin o școală superioară (fără a avea neapărat studii academice) și care a trecut, după un studiu special de 1 an, examenul de bibliotecar. În comunele care au 2000—10.000 locuitori, bibliotecarii vor fi absolvenți ai unei școli comunale și vor fi absolvit cursul de bibliotecar. Un regulament special se va înființa în privința cunoștințelor speciale necesare bibliotecarilor.

Art. 46. Până la 1 Ianuarie 1926, Ministerul de Instrucție și Cultură Populară poate face excepții dacă bibliotecarii se pot justifica că posedă cunoștințe practice de bibliotecar și îndestulătoare elemente de literatură.

Art. 47. Bibliotecarul va fi înțărît în funcția lui :

a) de către comisia culturală a județului, dacă comuna are până la 2000 locuitori.

b) de către instructorul bibliotecar al Ministerului, dacă comuna are mai mult de 2000 locuitori.

Art. 48. Bibliotecarul va primi pentru munca lui un salariu fixat. Acest salariu i se va plăti neapărat, dacă lucrează cel puțin 3 ore pe săptămână timp de 30 săptămâni pe an.

La o bibliotecă destinată pentru o populație mai mare de 5000 locuitori, diurna nu poate fi mai mică de 500 coroane anual. La bibliotecile destinate pentru o populație mai mare de 10.000 locuitori, bibliotecarul e funcționar comunal, va avea leafa unui funcționar specialist de aceeaș categorie și va avea dreptul la înaintări ca și toți ceilalți funcționari, dacă corespunde legii funcționarilor comunali.

Art. 49. În consiliul de bibliotecă, bibliotecarul are drept la vot. Dacă într'o comună există mai mulți bibliotecari,

aceștia vor numi din mijlocul lor un singur reprezentant în consiliul de bibliotecă. Dacă într'o comună lucrează cel puțin trei bibliotecari, ei vor forma un colegiu de bibliotecari. Ei se întrunesc cel puțin odată la trei luni, pentru a se consfățui în ce privește necesitățile, expuse, apoi, de către reprezentantul lor în consiliul de bibliotecă. Reprezentantul bibliotecarilor în consiliu e și președintele colegiului. În comune cu minorități naționale se vor înființa, după trebuință, secții naționale la acest colegiu care vor lucra separat și vor colabora numai dacă va fi vorba de chestiuni generale referitoare la toate bibliotecile. Consiliul de bibliotecă nu va putea face schimbări radicale, fără a lua în considerație părerea reprezentanților bibliotecarilor din colegii. Când se cumpără materialul de lectură, propunerile bibliotecarului vor fi întotdeauna luate în seamă, când ele se referă la partea literară a bibliotecii.

XII. Biblioteca centrală (§ 10)

Art. 50. În fiecare district (județ) se va înființa, în urma propunerilor făcute de către Ministerul de Instrucție și Cultură Populară, o bibliotecă centrală, care de obicei se va instala în capitala de județ, luându-se înțelegere cu comunele învecinate, care vor colabora la înființarea bibliotecii. Dacă, în privința aceasta, nu se va ajunge la o înțelegere între comune, în timpul fixat pentru scopul acesta de Minister, acesta va decide după ce va asculta comisia culturală a județului. Biblioteca centrală are menirea de a împrumuta comunelor colecții de material de lectură și a trimite biblioteci ambulante acelor comune care nu au nici un fel de bibliotecă. Bibliotecarul bibliotecii centrale, e în acelaș timp, consilier literar al bibliotecilor comunale.

Art. 51. Biblioteca centrală

împrumută pentru cel puțin 2 luni :

a) Lucrări cu caracter educativ și manuale valoroase, bibliotecilor publice destinate pentru mai mult de 5000 locuitori, dacă acestea fac în scopul acesta cereri scrise ;

b) orice fel de lucrări bibliotecilor publice mai mici. Aceasta cu scopul de a mări temporar stocul bibliotecilor ;

c) orice fel de lucrări, persoanelor particulare. Aceasta însă după norme fixate special de către direcția bibliotecii centrale.

Art. 52. Biblioteca centrală e condusă de către o comisie formată din opt persoane cărora li se asociază bibliotecarul bibliotecii centrale. O jumătate din numărul membrilor consiliului bibliotecii centrale vor fi aleși, în urma cererii in-

ROČNÍK III. KVĚTEN 1929 ČÍSLO 1

ČESKOSLOVENSKÁ LIDOVÁ VÝCHOVA

Věstník Masarykova lidovévýchovného ústavu (Svazu osvětového) v Praze.

NA CELOSTÁTNÍ VÝSTAVU LIDOVÉ VÝCHOVY A NA LOUTKÁŘSKOU VÝSTAVU ZA ÚČASTI CIZINY,

kteřá se koná v jejím rámci, zve všechny pracovníky osvětové a příznivce lidové výchovy Masarykův lidovévýchovný ústav. Výstava se koná od 16. do 26. května na novém výstavišti Pražských vzorkových veletrhů v Praze VII., Bělského trída, a je otevřena od 1/9. hodiny ranní nepřetržitě do 7. hodiny večerní. Vstupné 2 Kč, pro členy MLU a hromadné návštěvy lidovévýchovné a školní 1 Kč.

Vedle Masarykova lidovévýchovného ústavu (Svazu osvětového) účastní se výstavy samostatnými expozicemi jeho kmenoví členové Československá obec sokolská, Dělnická akademie spolu se Svazem DTJ, a j. přidruženými kulturními korporacemi, Matice slovenská, Svobodné učení selské a Ústřední škola dělnická, obě s přidruženými korporacemi. Veřejná práce o lidovou výchovu bude zachycena v rozsáhlých expozicích ministerstva školství a národní osvěty a ministerstva národní obrany. Budou tu dále obrazy práce osvětových ústředí a vyšších lidových škol mimopražských (Podkarpatská Rus, Slovensko, Bratislava, Brno, Moravská Ostrava, Plzeň), obranných jednot, Ústřední matice školské, Spolku «Komenský», čl. učitelstva, sousředného zejména ve Svazu učitelstva čl. Čsl. obce učitelské, ochotnických ústředí divadelních, Spolku českoslov. knihovníků, Ženské národní rady, Československého Červeného kříže, Abstinentského svazu, Svazu okrasovačích spolků, Klubu československých turistů a jiných. Jména korporací sama jsou dokladem i zárukou významu chystané výstavy. K výstavě přidruženo jest oddělení

1

Revista Institutului de educația poporului Masaryk

structorului Ministerului, de către consiliul cultural județean din bibliotecarii comunali și personalitățile culturale, iar restul se va coopta din reprezentanții consiliilor de bibliotecă din acel județ. Membrii Consiliului bibliotecii centrale pentru minoritățile naționale trebuie să facă parte din naționalitatea acestei minorități. Consiliul bibliotecii centrale numește din mijlocul lui un președinte, un casier și un gestionar. Casierul va fi ales dintre reprezentanții consiliilor comunale. Comisia bibliotecii centrale se va aduna cel puțin odată într'un sfert de an și hotărăște cu o majoritate absolută.

Art. 53. Biblioteca centrală poate fi anexată bibliotecii comunale a orașului, în clădirea căreia a fost înființată și poate fi condusă de bibliotecarul comunal în schimbul unei diurne. Proprietatea bibliotecii trebuie să fie însă desprinsă de proprietatea bibliotecii comunale. Bibliotecarul va fi numit de către comisia bibliotecii centrale în urma propunerii instructorului bibliotecar al Ministerului. Un bibliotecar independent al unei biblioteci centrale va avea o leasă cel puțin tot atât de mare ca și bibliotecarul bibliotecilor comunale, destinate pentru o populație mai mare de 10.000 locuitori.

Art. 54. Comitetul bibliotecii centrale, va fi fixa, în urma aprobării Ministerului de Instrucție și Cultură Populară, ce sumă se va plăti de către fiecare comună pentru întreținerea bibliotecii. Comunele care, conform art. 23 și 24, încă nu înființează biblioteci comunale, vor plăti cel puțin 30% din taxele încasate pentru

fondul bibliotecii casieriei bibliotecii centrale, astfel ca să poată împrumuta regulat o destul de bogată bibliotecă ambulantă. Celelalte comune care au o populație mai mică de 5000 locuitori plătesc bibliotecii centrale cel puțin 5% din taxele încasate dela consiliul comunal și sunt astfel îndepărtate de a cere biblioteci ambulante. Comunele cu o populație mai mare de 10.000 locuitori plătesc bibliotecii centrale cel puțin 1% din taxe, astfel că pot pretinde pentru cărțile lor tot felul de material de lectură.

XIII. Controlul Bibliotecilor publice

Art. 55. Controlul activității regulate a bibliotecilor publice comunale și centrale se va face de către Ministerul de Instrucție și Cultură Populară. În comunele care au o populație mai mică de 2000 locuitori, controlul se va face de către inspectori județeni și bibliotecari, adică de specialiști propuși de comisia culturală județeană și numiți de Ministerul de Instrucție și Cultură Populară. Acești inspectori vor supraveghea însă numai 1—15 comune din județ. Destocirea lor se va face tot de Ministerul de Instrucție și Cultură Populară. Ei vor controla dacă taxele comunale se plătesc regulat, vor controla mobilierul și materialul de lectură al bibliotecilor populare și al sălilor de lectură, vor su-

praveghea calitatea materialului de lectură. Constatările făcute se vor comunica prin rapoartele comisiei culturale județene precum și instructorului respectiv.

Art. 56. În ce privește partea tehnică și administrativă, bibliotecile publice comunale și centrale, dar mai ales cele destinate pentru o populație mai mare de 2000 locuitori vor fi supravegheate de instructorii bibliotecari numiți de Ministerul de Instrucție și Cultură Populară. Instructorii vor propune și introduce în biblioteci înnoiri pe tărîm tehnic și administrativ. Fiecare bibliotecă publică trebuie să înainteze instructorului cel mai târziu până la 15 Februarie al fiecărui an, pe îngrîmățate puse la dispoziție, în scopul acesta, de Ministerul de Instrucție și Cultură Populară, o dare de seamă cu bilanț și cifre statistice despre mersul bibliotecii. Prima dare de seamă se va trimite instructorului până la 15 Februarie 1921. Instructorii vor face la rândul lor dări de seamă despre mersul bibliotecilor comunale și centrale, destinate pentru public.

Art. 57. În urma cererii instructorului, Ministerul de Instrucție și Cultură Populară poate dizolva comitetul bibliotecii, numind un organ administrativ provizoriu, cel mult pe timp de trei luni dacă:

a) comitetul de bibliotecă nu și-a făcut datoria, mai ales în ce privește partea financiară și în urma avertismentului autorității de supraveghere;

b) dacă, în urma câtorva avertismente, se vor introduce cărți care, conform art. 3, nu trebuiesc primite în bibliotecă, sau dacă pres-

cripțiile în privința mobilierului și a majorării stocului de cărți, conform art. 9—16 și 18, nu au fost luate în seamă.

Art. 58. Pentru aceleași cauze, Ministerul de Instrucție și Cultură Populară, în urma referatului instructorului respectiv, poate înapoița anumiți membri din consiliile de bibliotecă și numi alții noi, pe timp de trei luni, dacă prin protejta acestor membri bunul mers al bibliotecii e stânjenit.

Art. 59. În urma referatului instructorului respectiv, Ministerul de Instrucție și Cultură Populară poate destitui orice bibliotecar, dacă, conform § 101 al legii funcționarilor publici, se constată că prin neglijența și incapacitatea lui stânjeneste bunul mers al bibliotecii. În același fel se poate destina un bibliotecar atacat de o boală molipsitoare, sau provocatoare de scorbă.

XIV. Schimbări pentru Slovacia (§ 12)

Art. 60. Schimbările acestui regulament pentru Slovacia se vor fixa într'un regulament aparte.

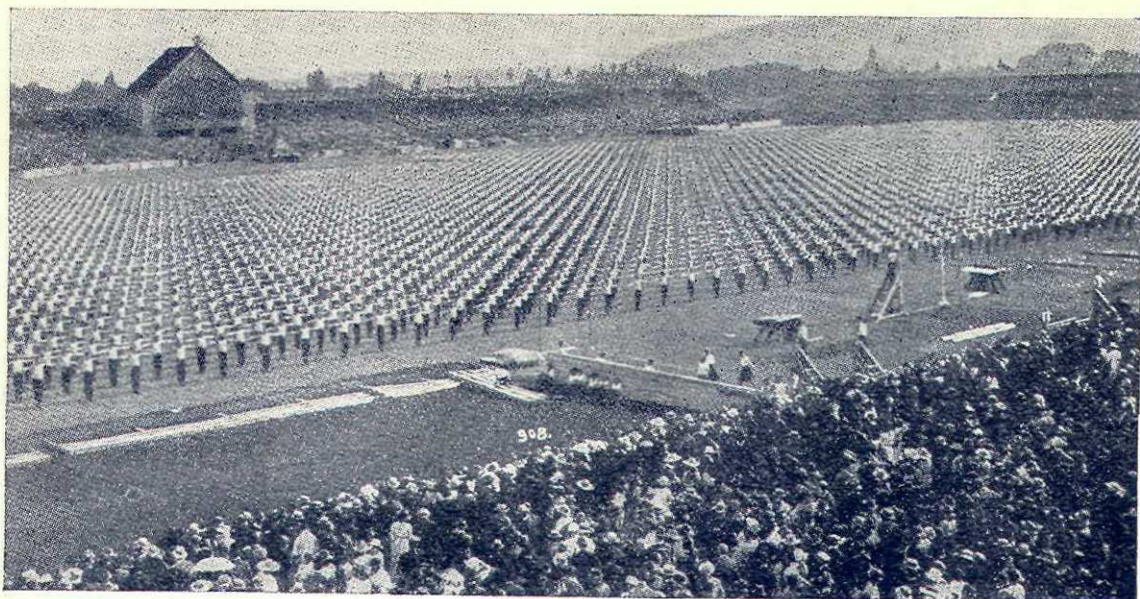
XV. Intrarea în vigoare a regulamentului (§ 12)

Art. 61. Regulamentul intră în vigoare în ziua publicației lui; punerea lui în aplicare se încredințează Ministerului de Instrucție și Cultură Populară în colaborare cu celelalte Ministere.

Casă de sut a Sălilor

Sokolii în Stadion

Organizarea cursurilor populare pentru educația poporului.

Legea din 7 Februarie 1919, No. 67 din colecția legilor și regulamentelor republicii cehoslovace.

În baza hotărârilor Adunării Deputaților se decretează :

§ 1. În tot cuprinsul Statului Cehoslovac se înființează cursuri gratuite de educația poporului, în care se vor preda pe înțelesul tuturor, felul de organizare a Statului, despre influența lui asupra tuturor ramurilor de activitate și despre drepturile și datoriile cetățenilor Statului.

§ 2. Pentru aducerea la îndeplinire a acestei hotărâri, se înființează în fiecare localitate reședință de plasă, sau în capitalele județelor, consilii speciale, din persoanele competente ale partidelor politice cunoscătoare în materie, precum și din delegații asociațiilor culturale, sau delegați ai corporațiilor locale sau învecinate. Aceste consilii vor organiza asemenea cursuri în toate comunele cuprinse în plasa lor și sunt autorizate să înființeze, în unele comune, secții ale acestor consilii.

§ 3. Cheltuielile necesare pentru organizarea acestor cursuri, vor fi acoperite din contribuțiile administrațiilor județelor, sau ale plășilor și din subvențiile Statului. Comunele sunt obligate să se intereseze de localurile potrivite, unde urmează să se țină aceste cursuri (sunt excluse cârciumile).

§ 4. Organizarea și administrarea acestor cursuri cad în sarcina secției respective a Ministerului Școalelor și Culturii Naționale.

§ 5. Legea intră în vigoare dela data publicării.

§ 6. Aducerea la îndeplinire a legii se încredințează Ministerului Școalelor și Culturii Naționale.

Statutele Școlii de Stat de bibliotecari din Praga.

(Decretul Ministerului Școalelor și Culturii Naționale din 30 Ianuarie 1920 No. 64, 583 ex. 1919).

§ 1. *Scopul școlii.* Școala de Stat de bibliotecari din Praga, subordonată Ministerului Școalelor și Culturii Naționale, are de scop educația practică și teoretică în chestiuni de bibliotecă.

§ 2. *Administrația școlii și învățământul.* Școala este condusă de un director ajutat de un secretar. Directorul, secretarul și profesorii, aleși pe secții, sunt numiți pe trei ani, de către Ministerul Școalelor și Culturii Naționale. Anul școlar se începe la 1 Octombrie și se termină la 1 Iulie. Studiul durează un an, împărțit în două semestre, și este gratuit pentru toți elevii.

§ 3. *Condițiile de primire.* La școala de Stat de bibliotecari se primește auditor ordinar oricine a împlinit 17 ani, iar la examenul de primire se cere o pregătire generală, cunoașterea literaturii cehoslovace și principalelor opere din literatura mondială, necesară bibliotecarului. Candidații din școlile secundare cu bacalaureat, vor fi supuși unui examen din cunoștințele de literatură. Acest examen se poate înălțura în cazuri speciale. Examinatorii sunt numiți de Ministerul Școalelor și Culturii Poporului, pe trei ani.

§ 4. *Auditori extraordinari.* Ca auditori extraordinari pentru anumite cursuri sau practică, se primesc persoane cu o pregătire generală corespunzătoare și cu cunoștințe de bibliotecar.

§ 5. *Programul învățământului.* Se vor ține următoarele prelegeri în două semestre :

1. Biblioteci și săli de citit, clasificarea lor, istoria și situația bibliotecilor noastre și străine.
2. Regimul legislativ al bibliotecilor, la noi și străine.
3. Legea presei.
4. Administrarea bibliotecii.
5. Catalogarea generală (hărți și muzică).
6. Catalogarea specială (manuscrise, scrisori, corespondențe).
7. Asortimente de librării.

8. Bibliografia noastră și străină, sistemele internaționale bibliografice.

9. Istoria presei și a cărții la noi și la alte popoare, legea cărților, istoria tehnico-grafică, păstrarea și restaurarea cărților.

Prelegerile sunt unite cu introducerea în istorie, cu obiecte bibliografice și exerciții practice. Periodic se vor mai face prelegeri despre chestiuni speciale.

§ 6. *Examenle de specialitate.* La sfârșitul anului școlar se vor face examene de specialitate înaintea comisiei examinatoare, numită de Ministerul Școalelor și Culturii Naționale, pe trei ani, dintre profesorii școlii de bibliotecari din secțiile respective.

Examenle sunt în scris și oral. Absolvenții școlii, cari vor să obțină diploma pentru administrarea bibliotecilor publice ori speciale, vor depune examene în scris și oral din toate obiectele, afară de acelea care sunt în paragraful 5 (No. 3, 6, 8, 9.).

Cei cari vor depune toate examenle în scris și oral, prescrise de școala de bibliotecari, primesc un certificat special, care-i îndreptățește la ocuparea postului de bibliotecar. Situația persoanelor care n-au absolvit școala de bibliotecari, și vor să depună examenle, va fi decisă de Ministerul Școalelor și Culturii Naționale.

§ 7. *Burse.* Ministerul Școalelor și Culturii Naționale va acorda anual câteva burse elevilor școlii de bibliotecari, după propunerea profesorilor.

Programul didactic al învățământului de Stat, de trei săptămâni, pentru bibliotecari în comunele de la 2000 până la 10.000 locuitori.

a) Însemnătatea educației poporului și însemnătatea bibliotecilor din punct de vedere cultural, social și economic.

b) Evenimentele universale în dezvoltarea bibliotecilor.

c) Dezvoltarea și situația bibliotecilor la noi, până la apariția legii din 22 Iulie 1919.

d) Organizarea legală a bibliotecilor în comune, în Republica Cehoslovacă.

e) Administrația bibliotecii: 1. Clasificarea bibliotecilor (Bibliotecii științifice, speciale, ale instituțiilor, administrative, ale asociațiilor, particulare și publice).

2. Cum se capătă cărți pentru bibliotecă (alegerea cărților, cataloagele librarilor, contactul dintre bibliotecar și librar, cumpărarea, dăruirea și schimbul de cărți, Cartea cerută, etc.).

3. Clasificarea, așezarea și numerotarea cărților. (Clasificarea mecanică și sistematică. Semnul cărților. Formatul cărților și cum se evidențiază în marcarea lor).

4. Despre legea și repararea cărților. (Numărul volumului. Contactul cu bibliotecarul. Foaia formalităților).

5. Tehnica împrumutării. (Comandarea cărților de către cititori, formularele de împrumutat, legitimarea cititorilor, listele cărților, avizarea, pierderea cărților, stricarea cărților).

6. Regulamentul bibliotecii.

7. Date statistice: numărul cititorilor, cărților și împrumuturilor.

8. Contabilitatea.

9. Revizuirea bibliotecilor.

10. Clădirile bibliotecilor și sălile de lectură pe dinafară și înăuntru. (Clădirea, sălile, aranjamentul interior, dulapuri pentru cărți și ziare, guri de incendiu, păstrarea cărților, iluminarea sălilor, încălzire, ventilație, apărarea împotriva incendiilor și apei etc.

f) Catalogarea: 1. Formatul cataloagelor. (Forma cataloagelor, listelor, cutiilor, săltarelor).

2. Catalogul cărților noi.

3. Catalogul local.

4. Catalogul în ordinea alfabetică a scriitorilor.

5. Catalogul denumirilor, prescurtărilor.

6. Catalogul general (al volumelor). Compunerea lor, avantajele și dezavantajele.

Tipărirea și alte mijloace de înmulțire a cataloagelor.

g) Bibliotecarul: 1. Personalitatea bibliotecarului și misiunea lui.

2. Organizarea muncii în bibliotecă.

3. Ajutoarele bibliotecarului.

4) Instituția sprijinirii lucrului bibliotecarului și colaborarea bibliotecarului cu ea.

5. Cunoașterea psihologiei cetitorului, necesară unei munci mai conștiințioase a bibliotecarului.

h) Literatura modernă cehoslovacă și universală din punct de vedere al scopurilor bibliotecilor publice.

Numărul orelor zilnic este de șase. La capitolul a) se dau două ore și jumătate, la capitolul b) jumătate oră, la capitolele c) d) șase ore, la capitolele e) și g) treizeci, la capitolul f), cincizeci și la capitolul h) douăsprezece.

Partea teoretică trebuie să fie cât se poate de scurtă, urmând să se dea cea mai mare importanță părții practice, mai ales cu privire la capitolul f).

Bibliotecari docenți, dați dovadă în toate prilejurile de misiunea bibliotecilor publice și a bibliotecarilor. Lămuririle se găsesc în „Călăuza bibliotecilor publice, ediția A”, editată de către Ministerul Școalelor și Culturii Naționale la tipografia Statului din Praga.

Programul cursului scurt de bibliotecari.

I. — 1. Însemnătatea și scopul bibliotecii populare.

2. Situația în Republică, județe și plăși.

3. Legea înființării bibliotecii.

4. Bibliotecarul și datoriile lui.

5. Organizația culturii poporului și instituția pentru sprijinirea muncii bibliotecarului.

II. — Literatura populară și alegerea cărților pentru bibliotecile populare.

III. — Conducerea bibliotecilor populare (mici).

Clasificarea, catalogarea, catalogarea adaosurilor, local, nominal și manual.

Legatul cărților și așezarea bibliotecii.

Sistemul împrumutării, tehnica împrumutării, statistica și contabilitatea.

Exerciții practice. Vizitarea bibliotecilor locale. (Situația din provincie cere ca așezarea bibliotecilor populare să fie cât de simplă. Pentru aceasta la curs se arată numai întrebuințarea catalogului de inventar, catalogul secțiilor (manualelor pentru cititori), cel mai simplu sistem de împrumutare, conducerea casei bibliotecii și dări de seamă despre

activitatea bibliotecii. Se dă întâietate prelegerilor despre literatură. Se dă întâietate autorilor și cărților, care cad în sfera plășii respective, unde este biblioteca populară. De asemenea, se va da atenție acelei literaturi, a cărei răspândire în satul respectiv este privită cu interes).

Institutul Masaryk pentru educația poporului

Cu prilejul aniversării de 70 de ani a Președintelui Masaryk (de curând, la 80 de ani au urmat alte donații, și s'a instituit o zi a educației poporului pentru toată țara), s'a adunat o sumă foarte mare și s'a depus sub numele de „Fondul național al Președintelui Masaryk”. Patru milioane de coroane luate din acest fond au fost menite de Președintele Masaryk înființării unui așezământ pentru educația adulților.

Liga de cultură populară, care era singura asociație ne-atârnată din Cehoslovacia, a fost însărcinată cu organizarea acestui așezământ, cu colaborarea celor dintâi societăți de educație : Academia muncitorească, Slovenska Matice, Școala

centrală muncitorească și Universitatea liberă a țăranilor. S'a hotărât atunci să se revadă statutele Ligii de cultură și să se modifice printr'o nouă dispoziție în programul de lucru și printr'o nouă alcătuire a comitetului Ligii, în care să fie reprezentate asociațiile amintite mai sus și Ministerul Instrucției publice. Președintele Republicii și-a dat învoiala ca Liga să se numească „Institutul Masaryk”, inaugurat la 7 Martie 1925.

Institutul Masaryk e o organizare de studiu și de lucru. El e informatorul central al tuturor asociațiilor de educație din Cehoslovacia și rămâne în legătură cu ele, înrăurindu-le activitatea. Le pune la îndemână conferențieri, le dă sfaturi despre programe. Institutul nu împlinește însuși această activitate educatoare, ci pregătește numai planuri de lucru, în care sunt aplicate metodele lui practice. Activitatea educatoare propriu zisă e făcută mai cu seamă de societățile culturale, cu ajutorul marilor mijloace date de Institut.

El are următoarele secții : biblioteci ; conferințe și învățământ prin corespondență ; muzică ; radio ; arte frumoase ; teatre de păpuși ; cinematograf ; studii de educație a poporului.

Exerciții de Sokoli-fete